

Analýza eské ve erníkové tvorby (z pohledu psychologie malého diváka)

Zdenka P evrátilová

ABSTRAKT

Moje bakalářská práce se zabývá vlivem sobení ve erníkové tvorby na d tského diváka a jeho zdravý duševní vývoj.

Klí ová slova: psychologie dítěte, Ve erní ek, autor, výtvarník, estetika, fantazie, imaginace, pohádka.

ABSTRACT

My bachelor's work is dealing with influence of Czech TV bedtime stories called "Ve erní ek" on the psyche of the smallest TV watcher and on development of his mentality.

Keywords: children's psychology, bedtime stories "Ve erní ek", author, artist, aesthetics, fantasia, imagination, fairy tale.

"Odkud pocházím? Ze svého d tství."

Antoine de Saint - Exupéry

Prohlá-uji, že jsem bakalá skou práci na téma Analýza eské ve erníkové tvorby (z pohledu psychologie malého diváka) vypracovala samostatn a uvedla jsem v-echny zdroje a informace.

Ve Zlín dne 10. 5. 2010

Zdenka P evrátilová

OBSAH

OBSAH	5
1. Úvod	6
2. Hlavní část	7
2.1. Jak definovat ve erní ek?	7
2.2. Stručná historie Ve erní ku.....	8
2.2.1. Předchůdci Ve erní ku	8
2.2.2. Nástup Ve erní ku.....	9
2.2.3. Ve erní ek a vznik jeho znělky	10
2.2.4. Rozvoj ve erní ku	10
2.3. Psychologický vývoj dětského diváka z hlediska animované (a ve erní kové) tvorby	12
2.3.1. Stručný pohled psychologického vývoje dítěte	13
2.3.2. Kniha, námět, výtvarno, ve erní ek	18
2.3.3. Pohádky	24
2.3.4. Tení pohádek a Ve erní ek	29
2.3.5. Dospělí dětmi	31
2.3.6. Dítě a televize	33
3. Závěr	36
4. Použití prameny a literatura	37

1. Úvod

Na úvod své bakalářské práce bych chtěla vysvětlit, proč jsem si vybrala toto velmi citlivé a v mnoha ohledech složitě téma. Jako studentka animované tvorby jsem vstoupila do školy s touhou vytvářet pohádky pro nejmenší diváky. Domnívala jsem se, asi jako každý student na začátku svého výtvarného studia, že vytvářet animovaný film právě pro děti je jednoduchá a hravá záležitost. Postupem času stráveného na studiích jsem si nově nabyté teoretické a zejména praktické znalosti postupně doplňovala o pravý opak. Zjistila jsem, že i když jsem intenzivně pět let, jak a hlavně pro koho filmy točila. Zjistila jsem, že cílových skupin v dětském věku je o mnoho více, než jsem vědomě tužila. Ve této práci se však zaměřuji především na skupinu dětí předškolního věku, protože každá ze skupin si vyžaduje svůj specifický přístup.

Velmi mě v této souvislosti upoutalo právě téma české ve erníkové tvorby, které s psychologickými aspekty malého diváka velmi silně pracuje. Právě v oblasti české ve erníkové tvorby se objevuje mnoho osobností, které s psychologií dětí velmi dobře nakládají jak po námětové, tak i po výtvarné stránce. Nechtěla jsem nikoho splést názvem své bakalářské práce. Nehodlám se zabývat opisováním životopisů autorů animovaného filmu, ale místo toho se pokusím popsat a definovat to, jak a čím tyto dámy a pánové tak dobře dokáží působit na ty nejkrásnější stránky dětské duše. Analýzou Ve erní knihy jsem tedy myslela jejich působení na dětské v domě a pod v domě.

Uvědomuji si, že toto téma by samo o sobě postulovalo na mnoho a mnoho odborných publikací daleko většího rozsahu, než který je mi vymezen, a proto se pokusím alespoň stručně nastínit tuto problematiku nejlépe jak budu moci. Zaměřím se zejména na své vlastní pochopení této problematiky, se kterou bych se mohla v budoucnu setkat i z praktické stránky. Tato práce je tak z tohoto pohledu také analýzou pro mé vlastní ponaučení, nicméně věřím, že s ohledem na obecnou platnost zde uvedených závěrů může tato práce posloužit jako cenné ponaučení i ostatním zájemcům o danou problematiku.

2. Hlavní část

2.1. Jak definovat ve erní ek?

Ve erní ek lze definovat jako multimediální, krátkometrážní příběh desetiminutový televizní pořad s pohádkovým nebo jiným příběhem určeným pro nejmenší diváky. Je vysílán pravidelně každý podvečerní (dříve eskoslovenskou) Televizí a je koncipován jako pohádka před spaním pro děti, tzv. šuspávanka. Cílová skupina tohoto pořadu jsou děti od čtyř do sedmi let, ale samozřejmě nejen ty. Dá se říci, že tento pořad sledují veškeré věkové skupiny. Pohádky vysílané v tomto časovém pásmu jsou převážně animované (kreslené, loutkové, papírkové a PCA). Jsou uváděny formou epizodních seriálů, to znamená, že každý jednotlivý díl z tohoto seriálu je ucelenou formou se začátkem, koncem a spadá pod jednotu celého seriálu.

Průběhem tohoto pořadu je zejména pravidelnost vysílání. Děti si uchlazením od ranného dětství osvojí jakýsi rituál před spaním, kterému nepochybně pomáhá i neměnná se pravidelná originální znělka. Děti jsou na ni zvyklé, připravené a těší se na ni. Ve většině případů v díle následuje ukládání ke spánku. Ve erní ek je nejstarší doposud vysílaný pořad současně české televize.

2.2. Stručná historie Večerníku

2.2.1. Předchůdci Večerníku

Na území Československa začala Československá televize pravidelně vysílat aflu 25. února 1954. do té doby byl dostupný pouze Československý rozhlas, který přinesl první formu pohádek na dobrou noc pro děti. Jmenoval se *šDobrý večer děti,õ* ale starší posluchači ho znali spíše pod názvem Hajaja.

Hajaja byla postavička, poudně skvěle namluvená vynikajícím Vlastimilem Brodským, která provázela moderní Českou pohádku na jejích cestách éterem. V tomto pořadu byly vyprávěny zejména pohádky od autorů z 20. a 30. let minulého století. Těmito autory byli například Vladislav Vanura, Jiří Wolker, Karel Capek a mnoho dalších vynikajících autorů této doby. Seriál si získal svou oblibu pro moderně orientované a hlavně z velké většiny poudně psané pohádky, které se vyznačovaly fantaskními pohádkovými motivy vmíšenými do zlyrizované skutečnosti, vyúsňvající osobité grotesknosti, kterou herečtí interpreti dokázali náležitě podat. Díky pravidelnosti vysílání pořadu si posluchači zvykli na určitý poudně rituál poslouchání pohádek na dobrou noc. Tento pořad byl vysílán každý den v poudně večerních hodinách a tím pomalu ku vyčlápával cestu pro nástup nového média a novými technologiemi zpracovaný televizní pořad Večerníček.

Po nástupu vysílání Československé televize se také v ní začalo uvažovat o vysílání pohádek na dobrou noc. A tak již v roce 1963 se začal pomalu klubat na svět předchůdce Večerníku v audiovizuální formě s názvem *šStříbrné zrcátko.õ* U zrodu tohoto pořadu stáli pochopitelně také i z autorů Hajaji, například Václav Tvrtek a Olga Hejná. Pořad Stříbrné zrcátko se vysílal pouze v nedělní poudně večery a pohádky měly nepravidelnou stopáflu. Diváci si začali situace, kdy byli zvyklí na pravidelné vysílání pořadu Hajaja v Československém rozhlase, na tuto nepravidelnost pochopitelně nemohli zvyknout. Pomalu však narostala jeho obliba díky kvalitní výpravě a výborným autorským pohádkám. Velmi populární se stala zejména postava robota Emílka.

Robot Emil byl první z českých sci-fi seriálů Československé televize, který spatřil světlo světa na počátku 60. let minulého století. Jednalo se o hraný seriál, kde hlavní humoristickou postavou byl právě robot Emílek. Seriál byl v době svého vzniku a vysílání daleko nejen jimi velmi oblíben pro svůj neotevřený, naivisticko-realistický a parodicky pojatý humor. Tato postava dosáhla takové obliby, že roku 1961 začal v časopise ABC vycházet i stejnojmenný komiks s totálně hlavním hrdinou.

2.2.2. Nástup Ve erníku

Ve erníkem se povodnělná televizní pohádka stala až v sobotu 2. ledna 1965 v 18 hodin a 45 minut. Duchovním otcem myšlenky Ve erníku a jeho prvním dramaturgem byl Milan Nápravník, známý surrealista, výtvarník, básník a prozaik, který v současnosti žije v Kolíně nad Rýnem. S Ve erníkem jsou však spjata i jména jako Irena Povejšilová, Marie Káitová, Kateřina Krejčí a Jakub Kutálek, kteří měli na starost rovněž jeho dramaturgii.

První odvysílanou pohádkou v rámci tohoto pořadu byl *šKluk a kometa* od autorky Olgy Hejné a režiséra Ludvíka Ráfla. Tento pořad byl připraven za účasti Těpánky Hanišincové a něrného divadla. Od 10. ledna 1965 až do 8. září 1966 se Ve erníek objevoval každou neděli, tak i v později přibýval další vysílací den, kterým byl úterek.

Roku 1971 došlo k zásadním dramaturgickým změnám. Přibývají další vysílací dny a objevují se i seriály pohádek různých cizích národů, například kavkazské pohádky, i severské pohádky. Televizní Ve erníek právě přechází k seriálové formě (dítě si může lépe zvyknout na hrdinu, sblížit se s ním, atd.). Začíná se vysílat seriál A. Munkové *šTaflík a Págetka* s výtvarným Z. Smetaným a v režii Václava Bedřicha.

Pro svou zvýšenou oblibu se Ve erníek začal reprizovat i na druhém programu Československé televize a roku 1973 se konečně začal vysílat každý den v týdnu.

2.2.3. Ve erní ek a vznik jeho zn lky

V sou asné eské Republice z ejm není nikdo, komu by byla zn lka Ve erní ku absolutn neznámá. Tato notoricky známá zn lka, která vznikla jifl v roce 1965, je zárove v bec nejstar-í doposud poufívanou a vysílanou zn lkou sou asné eské televize. Jejím autorem a výtvarníkem byl Radek pila a reffisérem Václav Bed ich, který sv il její animaci Antonínu Bure-ovi. Hudba ke zn lce byla zkomponovaná Ladislavem Simonem a hlásek postavi ce Ve erní ka prop j il tehdy p tiletý Michal Citavý. Tato tehdy je-t ernobílá zn lka vznikla v produkci Krátkého filmu ó studia Brat í v triku paní Zdenky Deitchové.

Úpln první pohádkou, které p edcházela tato zn lka, byla pohádka reffiséra Václava Bed icha o televizním stra-idýlku, jenfl byla vytvo ena formou to kreslené animace.

2.2.4. Rozvoj ve erní ku

V dob , kdy se na obrazovkách poprvé objevila postavi ka Ve erní ka, v-ak nebyl televizní p ijíma tak roz-í en jako nyní a mnoho domácností tak nemohlo Ve erní ek v bec sledovat. S postupným roz-i ováním televizního p ijíma e v domácnostech za alo divák pochopiteln p ibývat. V b eznu 1965, tedy v roce prvního odvysílání Ve erní kovy zn lky, byly v domácnostech zhruba 2 milióny televizních p ijíma . V prosinci 1969 byla p ekro ena hranice 3 milion a v roce 1978 p ekro il po et hlá-ených televizních p ijíma 4 miliony. V roce 1973 pak mohli diváci kone n sledovat Ve erní ek i barevn .

Pokud jde o n které zajímavé údaje z Ve erníckova sv ta, pak nejdéle aktivn tvo ícím reffisérem Ve erní k je Václav Bed ich (nar. 28. srpna 1918, zem. 7. b ezna 2009), z jehofl reffie pochází nap íklad pohádky jako Maxipes Fík, O zví átkách pana Krbce, íkání o víle Amálce a mnoho dal-ích.

Nejpoufívan j-í technologií realizace Ve erní ku je kreslená animace, následuje animace papírková a loutková. Jediným íst hraným ve erní kem, který je

díky tomu snadno zapamatovatelný a vešel do povdomí v t-iny eských (i slovenských) divák , jsou Krkonošské pohádky (začaly se natáčet v roce 1974) od režisérky Věry Jordánové. Pro přesnost dodejme, že v nedávné době vznikly i další hrané televizní filmy ze flivota zvířat, ovšem v tomto případě zde šhrajíž zvířata a nikoliv lidé. Z tohoto pohledu nejde o klasické hrané seriály.

Nejdelším seriálem, který má úctyhodných 52 dílů, je seriál Bob a Bobek na cestách z roku 2005 od režiséra Ivo Hejmana, který byl natočen ve zlínských ateliérech.

V rámci Televizníku, který jiřil p-ekro il-ty icetiletou dobu únikování na televizních obrazovkách, bylo jiřil vytvořeno cca 300 seriálů a jen od roku 1991 do roku 2005 bylo odvysíláno 120 premiér. Televizníkové seriály se dostaly i do jiných zemí evropského kontinentu a dokonce je-t-ě dál, například do Austrálie, Japonska, Keni a Spojených arabských emirátů. V dnešních dnech se stále natáčí a česká televize připravuje nové premiéry tohoto stále flivého programu pro nejmenší diváky a nejen pro ně.

<i>Přehled četnosti vysílání Televizníku</i>	
1965 až 1967	jednou týdn (neděle)
1967 až 1969	dvakrát týdn (neděle, úterý, čtvrtek)
1970	čtyřikrát týdn (neděle, úterý, čtvrtek, pátek)
1971	pětikrát týdn (neděle, úterý, středa, čtvrtek, pátek)
1972	šestkrát týdn (denně krom soboty)
od roku 1973	denně

2.3. Psychologický vývoj detského diváka z hlediska animované (a ve erní kové) tvorby

Psychologie detského diváka je velmi citlivá, složitá a jemná. Právě pro vývoj detské psychiky je animovaný film formou překročení jistých bariér celostního vnímání. Proto můžeme jako autoři využít této skutečnosti a čerpat z neomezené studnice animovaných postupů pro lepší a klidnější psychický vývoj detského diváka, který je ze všech stran nevdorně bombardován obrovským množstvím různých dat, ale ochuzován o citové vnímání.

Už od raného dětství se dítě může formovat ke estetice fantazie a kreativnímu myšlení. Nesmíme ale dětskou hlavu kupředu přetahovat. Vytvořit animovaný film pro detského diváka však vůbec není snadnou záležitostí. Problém zpravidla přichází už v rané fázi tvorby animovaného filmu, a to přímo u autora. Sám autor, chce-li se vnovat tvorbě pro děti, se musí osobně zabývat jejich duševním vnímáním a synchronizovat tak svou tvorbu s citově vyhraněným světem dítěte. Domnívám se, že právě v bývalém Československu se s tímto faktem dobře pracovalo. Vždy také i v současnosti v České Republice stále tvoří mnoho výborných autorů detského animovaného světa, kteří se stále umí s touto problematikou sžít.

Pro detský duševní vývoj je kromě kvalitního a citlivě zpracovaného scénáře ovšem podstatná i otázka výtvarného zpracování, které dle mého mínění je jednou z nejdůležitějších (ne-li nejdůležitější) součástí detské animované tvorby. Děti totiž často čerpají svou schopnost vnímat estetiku kolem sebe skrze svět animovaných pohádek, který je tak mnohdy stržicem vývoje estetického vnímání, je-li si dítě odnáší s sebou až do dospělosti. Je třeba dodat, že právě ve erní ek a rozličné množství jeho výtvarných autorů a uměleckých stylů, které se na obrazovce stíhají už více než 40 let, tomuto rozvoji velmi napomáhají například rozdílností stylů (Mlamoun Jiří- Maxipes Fík a Zdeněk Smetana- Pohádky z mechu a kapradí).

Jak ale vytvořit pro tak citlivě vnímavé obecenstvo jako jsou děti? Spisovatel J. C. Hronský tvrdí: *šPro děti jen veselo, to znamená bohatství nápadů, vždy pokud možno nových a gagově upravených. Čím více drobnokresby, tím větší zájem u dítěte vzbudíte. Dítě postane rychle v echny jemnosti přibíhu, zaznamená i jeho moralitu, ale ta*

*si vyjaduje konkrétní podobu. Autor musí vyloučit v ní nepotřebné a druhé adé, utlumit pozadí, vyhranit jednu nebo více nosných figur. Vše co rozptyluje soustředění dítěte je potěšba v pravý čas eliminovat.*¹

Tento krátký výtafek z knihy *Animovaný film* podle mého názoru stručně, kvalitně a důvtipně vysvětluje postup tvorby. Je třeba soustředě se zejména na maličkosti, které ponoukají dítě k vnímání, a nikoliv na autorství samo, což podle mého názoru činí mnoho z autorů dnešní doby (podmínky tvorby se však do dnešních časů velmi změnily). Dítěti diváci a posluchači dokáží vnímat jak reálné situace ze skutečného světa, ve kterém žijí, tak fantaskní obrazotvornost imaginární krajiny. Autor, který chce vytvořit pohádky, by neměl být cizím pohledem na svět, nic by pro něj nemělo být šnemožné. Nezapomeťme však, že všechny fantazie, pohádkové světy a výmysly mají své základy v reálném světě, který konfrontujeme s vlastními emocemi.

Dítěti nevadí vkládání lidských charakterů do zvířat i neřivých forem bytí. Vše kolem sebe vnímají jako živý svět a to je pak lepší, když se postava hlavního hrdiny vloží do oblíbeného zvířátka. Kupříkladu když se malé dítě s tímto zvířecím hrdinou ztotožní a může se společně s ním užit rozličným vlastnostem. Vše má být založeno na volné hře obrazotvornosti a imaginaci dětské vnitřní krajiny. Dítě se samo stává jejím objektem i subjektem a stylizuje se do různých postavítek, kde si posléze vytváří vlastní imaginaci světa a příběh (rozvíjí si fantazii).

2.3.1. Stručný pohled psychologického vývoje dítěte

Chceme-li pro dětského diváka vytvořit, měli bychom se zaměřit na jeho psychologická vývojová stádia. Každé toto stádium má své specifika. Zamířme-li se podrobně na vývoj dětského vnímání, můžeme se dle mého názoru dětskému světu přiblížit a prostřednictvím animovaného filmu na dítě působit, vychovávat je a nenásilnou formou je učit a rozvíjet.

---

¹ Urc R., *Animovaný film*, 2. vydání, Osveta n.p., 1984, 162 stran, ISBN 70-015-84.

Divákem se kupodivu dítě stává již v *období batolete* (druhý až třetí rok života). V tomto období se dítě velmi intenzivně učí mnohemu z haptických vjemů a samostatnosti, například pít, oblékat se, atd. Začíná se smyslově setkávat se skutečností a to je pro nás jako pro autory velmi významné. Dítě v tomto věku upřednostňuje vnímání haptické, ale také se velmi rychle za normálních okolností vyvíjí zrak i sluch. Malý člověk začíná rozlišovat tvary, barvy a velikosti ve svém nejbližším okolí. Začíná se vyvíjet paměť, dítě si vybavuje věci spontánně bez vlastního přinutí. V tomto období si paměť ponechává hlavně citové a emoční vjemy, pozitivní a negativní náboj.

Míra pozornosti batolete se liší dítě od dítěte, ale se zvyšujícím věkem se stupňuje. U opravdu zajímavé činnosti starší dítě již vydrží déle, avšak musíme ho náležitě upoutat. Představitel tak malého člověka úzce souvisí s jeho pamětí a vnímavostí. Představy jsou velmi důležitým článkem mezi myšlením a praktickou činností. V představách se ukládá to, co dítě zažilo. Kolem druhého roku života dítěte se v jeho hlavě začínají utvářet fantazijní představy.

Batolecí období má mnoho a mnoho specifik, nicméně podle mého názoru nejsme psychologové, ale autoři animovaných filmů, kteří se snaží přilákat na to, jak správně animovaným filmem působit na vdomí a podvdomí dítěte.

Zveřejněná tvorba bych pro batolecí věk zřejmě vybrala za příklad dobře vytvořené vhodné formy seriál *šKrtce ek.õ* Skutečnost, že Krtce a jeho zvířecí kamarádi a vrstevníci, kteří sami vypadají téměř jako batolata, a také barevnost a jednoduchost použitého geometrického tvarosloví jsou zřejmě sobě samému příznivé, že seriál podle mého názoru přiláká i nezkušeného malého diváka. Také je třeba se v tomto smyslu zmínit o roztomilých zvucích a sem tam nějakém sluchu, které důležitě diváka upoutá a ten se pak dokáže snažit ztotožnit s postavou. Myslím si proto, že seriál o Krtceovi je pro tuto skupinu nejmenších diváků velmi dobře dramaturgicky zvládnutý a dále se mimo to prostřednictvím této formy pomalu učí dobrým vztahům ke svému okolí ze vzorů Krtce, Myky, Jeřky a ostatních postavěk z tohoto seriálu. Klobouk dolů před panem Zdeňkem Milerem.

V dalším období, v *době před-kolního vku*, kdy se dítě již za ne sociálně adaptivně (například nástupem do mateřské školky a s tím souvisejícím nastupem setkáváním se svými vrstevníky), se jeho vnímání ubírá již jinou cestou. Dítě se zlepšuje motorika, zejména dále je například manipulace s tužkou (rozvíjí se manuální dovednost). Tento vývoj lze celkově označit jako dobu neustálého zdokonalování pohybové koordinace. V tomto období dítě nerozeznává vzájemnou kontinuitu písmen, ale zaměřuje se spíše na nápadné písmena, a již nápadně barvou i tvarem, které mají vztah k činnosti, již dítě vykonává. Dítě rovněž začíná rozlišovat bohatší paletu barev, zesiluje se jeho smyslové vnímání a sluchem dokáže přesněji zaměřit zdroj zvuku.

Nicméně je pro dítě stále typické, že je jím neurčitelný vjem po před zabarvením jeho detským egoismem a soustředěním je subjektivně odvozen. Paměť a pozornost jsou v tomto období ještě velmi samovolně selektivní, ne-li přímo nestálé, ale s postupujícím věkem dítě používáním nových slov a vnímáním nového prostředí rozvíjí svou paměť a soustředěnou pozornost, zejména v období těsně před nástupem na základní školu. Schopnost vybavovat si vlastní představy je v tomto věku již plynule související, díky čemuž je dítě schopno lépe reprodukovat například děj pohádky, popisovat prožitou událost a podobně. Ve výtvarném projevu se výrazně rozvíjí fantazie a dítě začíná mít pohádky více rády.

Právě v této době je animovaný film dětmi velmi milován, protože podporuje dětské fantazijní světy, a pokud je soustředěně dostatečně citlivě, přispívá ke kreativitě a přenosu. S těmito fakty velice dobře pracovali například Václavem Štverákem například ve věrně k O loupežníkovi Rumcajsovi, kde postavy Cipíška a celé loupežnické rodiny připomínají dítě jeho vlastní zážitky a evokují v něm mnoho jiných příběhů, které samozřejmě nemohl zažít. Dítě si však z těchto rodinných příběhů může vzít velké poučení do života a vyústit je v socializaci s okolím a rodinou. Výtvarné pojetí je v tomto díle povětšinou v základních barvách a sem tam i v barvách rozvíjejících. Dítě, které již v před-kolním věku rozlišuje více barev, nepřítá základní paleta, zde má možnost vyzkoušet svou novou rozšířenou schopnost vnímat tak, aby mu nezatřevala mysl.

Spousta představ v tomto vku je natolik flivá, že je dítě nedokáže rozlišit od reality, a pak u něj nastávají originální neopakovatelné reakce na tu i onu v c. V myšlení se dítě stále zaměřuje na to, co vidí a i profilo je to myšlení názorné, intuitivní. Dítě je stále velmi egocentrické a stále si tak je – nedokáže plně uvdomit názory jiných. Začíná však pomalu analyzovat, a tak si vytváří jistý pojmový základ. Například dokáže pojmenovat zvířata, nábytek, atd. V tomto vku však dítě často unáhleně usuzuje a zevněobecňuje, například když dítě někdo poví: „Roste – jako houba po dešti,“ myslí si, že když zmokne, tak vyroste. Zdrojem citového a emočního vývoje jsou konkrétní zkušenosti. Pomalu je rozvíjen smysl pro humor a dítě má radost ze spontánní hry. Právě pro tuto radost ze hry nemusíme dětem předkládat rodinné příklady, ale jednoduše můžeme vložit postavy hlavích hrdinů například do zvířecích podob, se kterými se dítě jednoduše ztotožní. Podle mého názoru nám za dobrý příklad poslouží Kosí bratři z dílny Garika Seko. Tento seriál pracuje právě s příkladem hry, do které se děti rády vflíjí. Na rozdíl plnění úkolů po cestě přibíhají si děti sami mohou hrát a zjišťovat tak příjemnou formou jak vypadá svět kolem nich.

Starší předkoláci začínají mít strach z nereálných bytostí, tzv. šubáků a velmi emotivně proflívají jejich fantazijní přítomnost. V tomto případě přibíhá ve erní ek jako uklidňující prvek. Tento typ postavy totiž dokáže dětem ukázat, že bubáci nebo strašidla nejsou zlá, že jsou možná strašidelná, ale nechtějí nikomu ublížit. Myslím si, že takový postava před spaním dokáže malého lovíka sbujnou, i dokonce s přebujelou fantazií uklidnit a příjemně uvolnit. Zde bych uvedla ve erní ek O zvířátkách pana Krbce, který reflíroval Václav Bedřich. Tento ve erní ek je podle mého mínění sice jifl pro školní děti, ale pracujeme-li s příkladem předkoláka, kterému je šest let, pak tento je jifl schopen sousled informací zde uvedených zcela pochopit. Pracuje se zde hojně s postavou ducha (bubáka) Ruprechta, který na hrad straší. Děti však mohou vidět, že strašidlo není nikterak nebezpečné a nemůže je ohrozit.

U dětí se také začínají velmi rychle rozvíjet city sociální díky setkáváním se s vrstevníky a jinými dospělými, intelektuální city, tedy velká radost z poznávání, a v neposlední řadě city estetické, které umožňují vnímat krásno, hudbu, pohádky a

výtvarnou innost. Dít samo proflívá velmi citové vztahy u n eho, co je pro n j hezké. V tomto období je pro d ti velmi d leflitá hra a pochvala. Velmi dobré je proto se jako autor animovaného filmu zam ít také na tuto skute nost a pracovat s ní.

Zvlá-tností tohoto dít te je ístá emoce ó nedokáffe p edstírat jakoukoliv emoci. Pokud má radost, sm je se, pokud je smutné, plá e. P evafluje u n j soulad mezi proflíváním a chováním (co dít práv proflívá, dává ihned hned najevo bu verbáln , nebo neverbáln). Nejlépe se vyjad uje zp sobem hry, výrazem tvá e a výtvarným projevem. V tomto v ku se dít ásto pot ebuje setkávat s pohádkou, jelikofl tato má velký význam pro rozvoj jeho e ových, intelektuálních schopností a fantazie. Ve vztahu k Ve erní ku jsou jifl d ti p ed-ko ního v ku vnímavé a umí vst ebávat spoustu informací, ale dle mého názoru se stále nesmí d ti zahlcovat p íli-ným objemem informací. Mám také pocit, fle spousta nových Ve erní k se zam uje na star-í d ti, ne-li dokonce na dosp lé. D ti pot ebují zajímavé prost edí, jeffl podporuje fantazii, a to najdeme nap íklad ve Ve erní cích pana Smetany (Pohádky z mechu a kapradí, Rákosní ek a jeho rybník), jejichffl v pozadí obtisknuté listy dovolují malému diváku rozvinout í i jejich imaginace. D ti si pomocí hry mohou zkusit podobn vytvá et svá malá dílka nap . obtisknutím list nebo vytvá ením skvrn a následn v nich nalézat r zné postavi ky, bubáky, krajiny atd. V této innosti, jeffl je inspirovaná práv televizní pohádkou, pot ebují malí výtvarníci zna nou dávku imaginace. D ti k vnímání pot ebují ty i charakterizující hodnoty.

První hodnotou je **jednota hrdiny**. Hrdina musí být charakterov ístý, abychom d ti nemátli jeho komplikovaností a rozporuplností, která je typická pro charaktery reálné. Je velmi d leflité ztotoffl ní malého divá ka s hrdinou, který musí dávat moffnost charakterovým vlastnostem dít te se rozvíjet.

Druhou charakterizující hodnotou je **jednota prost edí**. Je velmi d leflitá, jelikofl dokáffe podstatným zp sobem p ísp t k udržení divákovy pozornosti. Z mnohých seriál , a z výtvarného hlediska pro m osobn p ekrásných, vykukuje dle mého mín ní výtvarná nesourodost. P es krásné kulisy se -patn soust edíme na hlavní postavu a naopak.

Za této charakterizující hodnotu lze označit *jednotu celého díla*. Dílo nemusí být za každou cenu složitější a náročnější. Pro tak malého diváka, kterým dítě předškolního věku bezesporu je, postačí pouhý citově správně nabitý děj, například ukázka kamarádství, pomoci, atd. Dílo by mělo být hlavně zaměřeno na správně nastavenou emoční stránku. O zbytek se již postará výtvarno. Zastávám rovněž svůj názor, že děj předškolního věku je stále ještě zbytečně zahlcovat velkým množstvím různých vjemů, a to zejména předspaním. Není zapotřebí je nikterak šokovat a traumatizovat.

Poslední charakterizující hodnotou je pak *jednota výtvarna*. O této hodnotě jsem se již zmínila výše. Stále si myslím, že experimentování s výtvarnem, samozřejmě nepřehnané, se líbí i dětskému divákovi, který prostřednictvím tohoto může rozvíjet svou imaginaci a sám pak může aktivně podobné výtvarno vyúfít i své vlastní výtvarné činnosti. Ostatně jak známo animace je šoflivá ilustrace a pohádky.

Výše uvedené bylo pouze velmi stručným nástinem vývoje dítěte od batolického do předškolního věku. Myslím si však, že pro tvůrce animovaných filmů této cílové skupiny by úplně postačil. Dětská hlavička je velmi složitá jak ve své spontánnosti, tak kreativitu. Jelikož tyto děti mají mnoho starostí a poznatků v budoucím životě, nemyslím si, že právě prostřednictvím veřejného děla by se měly zahlcovat velkým množstvím informací, ať už sluchovými, výtvarnými, nebo didaktickými. Dle mého názoru je musíme nejprve pomalu naučit jak to vše v čem rozumět a posléze jim je všechny pomalu představit.

2.3.2. Kniha, námět, výtvarno, veřejné dělo

Je třeba zmínit i některé autory, kteří jsou s veřejným dělem nerozlučně spjati. Nebudu popisovat biografii jejich životů, ale budu se zabývat, jak v názvu naznačuji, zkráceně autorstvím a výtvarným cítěním tohoto vybraného výtvorských velikánů dětského animovaného světa.

Jak jsem se již mnohokrát zmínila, tyto autoři dokázali velmi citlivě pracovat s kombinací audiovizuální formy tohoto žánru.

Začnu u literárních předloh pana Václava Tvrčka (1911- 1976), jeho vlastní jméno bylo Václav Cafourek. Tento autor pohádek, povídek atd. vytvořil mnoho předloh pro televizní seriály. Pan Václav Tvrček velmi často pracoval s typicky českým pohádkovým světem, samozřejmě ve svém osobitém stylu. Jeho tvorbu, ve které poukazuje na zně mystické bytosti nebo atypické povolání (loupefník), je možno přirovnat k lidovému vypravěství. Důstojnému divákovi však tyto podivné osobky dokázal přiblížit velmi lidským ztvárněním a také brilantně zvládnutým vypravěčským způsobem, v kombinaci s vynikající reálií a výtvarným nápadem. Radka Pilařová, Zdenka Smetanová, atd. Tito autoři pak divákovi mohli otevřít podivuhodný svět o loupefníkovi Rumcajsovi nebo kouzelný svět z Pačezové chaloupky. V poetické duši tohoto autora byly velmi silně zakořeněny mystické bytosti. Rád vyvolával ve svých pohádkách postavy vodníků, jak například esílka, šepka, Krapítka a nám velmi známého vyvrhele a klasického šáporáka vodníka Kebule, který svou neopakovatelnou schopností vařit mlhu z hrnce dokázal přikrát zamotat příběh v pohádce Jak ševci zvedly vojnu pro červenou sukni z reálií pana Karla Trlicí.

Za svého života napsal pan Václav Tvrček velké množství pohádek, pro příklad uvádím ty, které byly zfilmovány a uvedeny v pořadu Televizní ek:

O makové panence a motýlu Emanuelovi

šikáni o víle Amálce

O loupefnickém synku Cipískovi

O loupefníkovi Rumcajsovi

Jak ševci zvedly vojnu pro červenou sukni

O vepříku a k zletí

Dále se chci zmínit o Janu Karafiátovi (1846 - 1929).

Tento velmi vzdělaný a vysoce kultivovaný evangelický kněz nám zanechal velké dílo, a to knihu s přívodním názvem Brouci: pro malé i velké děti (1876). O knize samé by se daly napsat celá kvanta bakalářských prací. Tato kniha je velmi citlivá a didakticky zvládnutá. Tento nesmírně skromný autor toto své dílo vydal anonymně. V knize velmi jemně a přívodně a hlavně láskyplně pracuje s důstojnou psychikou.

Tato kniha je považována za jedno z nejzákladnějších děl české literatury. Dítě se zde může sblížit s pestrobarevným světem svatojánských mušketérů i jiných broučků, do kterých jsou stylizované lidské osudy a příběhy, a zažívat s nimi jak dobré a veselé okamžiky, tak i smutná a nostalgická chvíle.

Pan Karafiát se snažil citlivou pedagogikou docílit u dítěte souladu s přírodou, přitom jej pocítil lásku k bližnímu, a proto byl kněz tak nepochybně i k Bibli. Broučci jako postavy dávali dobrý příklad, protože konali dobro. Jsou zde popisovány celé rodinné příběhy.

Dnes se můžeme setkat s knihou překrásně doplněnou ilustracemi pana Jiřího Trnky. Mnoho dnešních dospělých si stále ještě umí vybavit úžasnou poetiku těchto ilustrací velmi korespondujících s psanou předlohou. Doufám v to, že tato kniha nezmizí v zapomnění a bude se dále předčítat.

Tato kniha sloužila jako předloha právě k veškerým, které mistrně dokázali natočit režiséřky Libuše Koutská (klasická provázková loutka 1967) a paní Vlasta Pospíšilová (klasická animace loutky 1998).

Miloš Macourek (1926 – 2002). Tento autor je dalším z řady výborných autorů českých pohádek a filmových předloh. Tento autor vtipných, gagy naplněných filmových předloh (např. Pane vy jste vdova nebo ty i vraždy staří drahoušku) byl také velmi oblíbený jako tvůrce pro děti. Napsal velké množství předloh, námětů a scénářů později zfilmovaných pohádek (Jezerní královna, Rumburak, Pták Ohnivák, Kouzelný macek atd.). Zejména si tohoto autora pamatujeme ze spolupráce s výtvarníkem Adolfem Bornem a Hercem Petrem Nárofným. Tito pánové spolu vytvořili nezapomenutelné a dodnes stále živé Veškerky jako je Mach a Těbestová a fiofka a její dobrodružství. K těmto pohádkám má asi nejbližší cílová skupina školního věku a starší. Pro mladší děti je zde mnoho informací, které dle mé zkušenosti nemohou ještě pochopit. Je zvláště, že pan Macourek psal námět k těmto Veškerkám s jistou nadšlostí. Vzpomenuli si na dobu, když jsem ještě byla malá a vnímala jsem seriál Mach a Těbestová jako dětský, zajímala jsem se o psa Jonatána, o kouzelné sluchátko a zvláště svítý kam tyto tři cestovatele dokázalo přenést, ale to je asi tak vše. Dnes si jistě uvědomuji úžasnou

hru postav, hlavních dospělých, a jejich vtipně podaných charakterů. Tyto všechny dokázal mistr namluvit pan Nárofný. Nesmím samozřejmě zapomenout na pana Borna, který dal postavám specifický výraz n kdy afl zví ecího vzhledu. Tato trojice umlc se díky svému dílu mnohým jist zaryla hluboko do srdce.

Zdeněk Miler (1921), autor Krteka, je srdcem i duší výtvarník. Prošel si Zlínskými filmovými ateliéry a zafil i tvrdou školu ve studiu Bratří v triku, kde v té době musel každý umět jakoukoliv činnost v ateliéru. V 50 letech dostal jednoduchý námět na povídku o tom, jak se mechanicky strojově vyrábí plátno. Toto zadání si napsal po svém a hlavně pro děti, aby jim příjemnou formou ukázal tuto výrobu. Pro tento účel si vymyslel provázející postavu sympatického zvířátka a hledal Krtek byl na světě. Skoro dva roky pracoval tento vynikající scénárista a výtvarník na filmu Jak Krtek ke kalhotkám přišel. Pan Miler dokázal dětem na filmu ukázat cenu přátelství, což je pro malého diváka velmi složitě zachytitelné. Krtek se svými přáteli proflívá mnoho úplně normálních příhod, ale ve formě podané takovým způsobem, že příběhy jsou tyto příběhy dobrodružstvím. Pro mne se v tomto díle rovněž zrcadlí dobrodružství, a to velké dobrodružství přátelství.

Ráda bych se také pozastavila a děle se rozepsala o mém oblíbeném Ve erníku Dá-enka a samozřejmě její knižní předloze. Tato moderní pohádka byla natočena velmi originálním způsobem. **Karel Apek**, jehož zde zajisté nemusím podrobně představit, se svou knihou Dá-enka, aneb flivot třetí za adil také doady tvrc předlohou k dětským ve erníku. Nehodlám zde však psát pouze o Karlu Apkovi, ale také o tvorbě tohoto Ve erníku i jinými autory.

Karel Apek, tento nadmíru inteligentní a literárně plodný muž, ve svých dílech zanechal mnohdy nadčasovou pravdu lidského bytí (např. Továrna na absolutno, Krakatit) a výraz citlivosti lidské duše v dílech Matka i v Bílé nemoci. Tento hlasitý autor se však stal také autorem příjemně poskládaného dětského dílka, kterým je samozřejmě Dá-enka. Přesobí v ní nadčasovou psychiku hrou a příjemně zde pouflívá vlídné pedagogiky, přičemž **vyuflívá** svých vlastních záflitků s psíkem. Tyto záflitky dokumentoval fotografiemi, kresbami a nakonec i psaným

slovem. Tato kníflka jist pot -ila mnoho generací a star-í lidé si ur it dodnes pamatují citlivou v elost tohoto dílka.

Ve ve erníkové form se Dá-enka objevila afl v roce 1979, kdy se toho -t n te ujali reflisér Václav Pojar a výtvarník Miroslav Tř pánek. Sedmidílný Ve erní ek Dá-enka byl v té dob atypicky natá en. Na za átku kařdého dílu je pouflit v reálu nato en úryvek ze flivota -t n te, o kterém se pí-e práv na za átku knihy. Nap íklad v prvním díle seriálového p episu vidíme slepé -t átko a starostlivou fenku. Po tomto flivém pohledu do soukromí flivota psík následuje animovaná ást filmu. Tuto ve své knize Karel apek nazval šPohádky pro Dá-enku, aby ti-e sed laõ. Je zde znát citlivý p ístup k d tskému tená i, který se dokáfle velmi rychle vflit do -t n ího hrdiny a pou it se z jeho chyb. V t chto pohádkách jsou hlavními hrdiny lenové dob e ztvárn né psí rasy teriér ó sama Dá-enka je totifl foxteriér.

Tyto postavy pejsk dokázal brilantn ztvárnit, jak jsem jifl vý-e zmínila, pan Miroslav Tř pánek. Svou pevnou a jednoduchou linkou dokázal ponechat jisté mezery ve výtvarném projevu, které si fantazie diváka ráda vyplní, a tak sv t pejsk m fle na kařdého z nás neopakovateln zap sobit. Kresba tohoto autora je velmi vtípná a originální. Vzpomeneme-li si na Trnkovu šZahradu,õ tak práv pan Tř pánek kreslil ony vtípn zkratkovité gagy p edstav v bublinách, které zajímav vypl ovaly ást plastové animace. Tento Ve erní ek je také velmi krásný po výtvarné stránce. Výtvarné pojetí jeho autora je velmi pesné, dokáfle rasu teriéra v dokonalé zkratce p íblíflit a švytáhnoutõ z ní vlastn jakýsi extrakt, který výstifln charakterizuje také povahu t chto psík . Práv autenti nost povahy psí postavy p ítahuje d tskou pozornost, pro efl se s ní d ti mohou sflit a spole n s postavou se pou it.

Tento ve erní ek krásn zobrazuje citlivý a lyrický flivot -t n te kombinovaný s vtípnými a ru-nými animovanými pohádkami, jefl na d ti (a nejen na n) velmi dob e p sobí. A abych nezapomn la ó tento seriál mistrn namluvil pan Martin R flek.

Zatím jsem psala pouze o autorech knižních předloh. Velmi ráda se ale zmíním i o vynikajících výtvarníkovi, který tyto předlohy ufl ve fázi ve erní k doplnil svým osobitým výtvarným stylem.

Tímto autorem jsem nemyslela nikoho jiného, nefl pana Adolfa Borna, o kterém jsem se jifl zmínila vý-e u pana Milo-e Macourka. Pan Adolf Born (*1930) je vynikajícím kreslí em, grafikem a hlavn ilustrátorem s typicky osobitým a neopakovatelným stylem. Ilustroval jifl mnoho knih pro malé i velké tená e, které se pozd ji staly předlohami pro ve erní kové seriály i televizní filmy. Pan Born tvrdí, fle ilustrace musí stejn jako text flit svým vlastním flivotem, p i emfl tuto svou my-lenku dokázal potvrdit v mnoha výborných animovaných seriálech, kde jeho ilustrace skute n ofily. Ale mluvíme-li o knižních ilustraci, je také pravda to, fle tato forma výtvarného sd lení dopl ující text dokáfle vzbudit u tená ur itým záhadným kouzlem radost ze stránky, na nífl se tento obrázek vyskytuje. Tento obrázek, pokud jsou ilustrace kvalitní a korespondují s textem, dokáfle ve fantazii tená e probudit my-lenku, kterou t eba z textu nedokázal vy íst. Podle mého názoru by se m lo ilustrovat co nejv t-í mnofství knih jak pro d ti, tak s jistou kultivovanou st ídmostí i pro dosp lé, ale to jifl odbo uji od tématu osoby pana Borna n kam jinam.

Jifl jsem se zmínila, fle tento autor je také grafik, ale zejména vynikající kreslí . Na jeho práci je vidno, fle mistrovsky ovládá v-echny kreslí ské zákonitosti. Umí mistrn vyuffit v-ech kresebných vlastností, cofil je pro tvorbu animovaného filmu velmi fládoucí. P ipomenu alespo dv kresebné formy, kterými pan Born vyniká: za prvé to je na jedné stran vrcholná jednoduchost, asto zabíhající afl do abstraktní zkratkovitosti, která se dá dob e vyuffit v animovaném filmu, a za druhé na p íli- p epracovaný styl kreseb s afl pointilisticky vedenou te kou i kaligraficky vedenou kudrlinou ornamentální plochy.

Jednota postav s pozadím, který si navzájem nep ekáflí, je ideální výtvarnou formou pro flánr Ve erní ku. D ti z této formy vizuálna nejsou v bec zmatené a dob e p íjímají p íb h, který je jim touto formou sd lován. Je vid t, fle pan Adolf Born si v dom vybral práv animovaný film jako sou ást své tvorby. A jeho pochopení d tské mysli lze pak dob e poznat na tom, jakým zp sobem dokázal

divákovi mile a vtipně předložit mnoho různých postavěk a svět v seriálové podobě. Tento autor se velmi inspiroval karikaturou, která však není nikterak pohorující. Karikaturní zkratka v animovaném filmu velmi dobře působí na malé i velké diváky. Pomineme-li vtipnost tohoto projevu, tak způsob této formy sdělování nepůsobí vůbec rušivě a vyprávění jde. Jednoduché postavy právě nerozptylují divákovu pozornost případnou výtvarnou dokonalostí, barevností a mnohotvarostí od příběhu. Karikatura pouze naznačuje tvarem a vůbec nic nám nevnučuje, možná snad až na tu trošku milého humoru, kterou do ní autor skryl.

2.3.3. Pohádky

Pohádka jako předloha má být pro autora velmi cenným šposvátou modlou, která by jej měla provázet po celé cestě k otevření divácké duše. Sám autor, chce-li vytvořit autorská díla pro děti, by neměl zapomenout, že v mytických, legendárních a pohádkových pramenech je vše morální, citové i poučné již obsaženo. Do této oblasti tvorby by určitě neměla přilíže zasahovat osobnost autora, který například ve svých moderních pohádkách odráží zejména nestylizovaného ducha doby, a pouze svůj vlastní vnitřní svět. Autor by k tvorbě velmi měl přistupovat spíše jako pedagog, který vytváří nezastaralý avšak rozvíjející dílko pro své malinké studentky, kteří v pohádkách v domě nevidí výchovu a poučení, ale jejich podvědomí s touto myšlenkou bude již pracovat celý život.

Nelze zatím psát o pohádkách, ráda bych se zmínila o některých autorech animované televizní tvorby, kteří s formou pohádky velmi dobře pracovali, díky čemuž se jejich díla stala nadčasovými.

Jako například může sloužit režisér Václav Bedřich, který po klasických pohádkách (například po animovaném filmu Bert a Káča, vytvořeném na základě ilustrací J. Lady, Hrneků a mnohých dalších) přišel právě k televiznímu, navíc v době jeho zrodu. Podle mého názoru musel tento autor v pohádkách plně přitom, protože například ve tvorbě Maxipes Fík pro svou originalitu byl a doposud je

velmi oblíben. I tento ve erní ek se ve své výprav opírá o psychologii archetyp pohádek, i když v pon kud groteskn j-í podob . P edkládá pohádku humornou formou vlofenou do dne-ního, i když dosti stylizovaného sv ta. Dal-ími Ve erní ky tohoto reffiséra, které ale m fleme p ímo považovat za klasické pohádky, jsou Pohádky Ov í babi ky i íkání o víle Amálce. V t chto dílkách pan Václav Bed ich mistrn obsáhl morální aspekty vývoje dít te p ed-kolního v ku. Mnoha star-ím divák m se ufl tyto pohádky mohou zdát infantilními, nicmén mlad-í divá ek pot ebuje laskavou formou sd lit základní projevy chování a emocí, na cofl jsou práv tyto pohádky siln orientované. Pro star-í d ti je zde pak Ve erní ek Bob a Bobek, který je zase pro tyto malé d ti podstatn sloflit j-í. Je zde pouflito více slov a pohádka se v tomto ve erní ku orientuje p edev-ím na funkci zábavou afl groteskní. Toto v-ak nevadí, protofle ve erní ek si v tomto p ípad klade za cíl diváka uvolnit. Pan Václav Bed ich vytvo il samoz ejm mnoho jiných ve erní k , ale jako p íklady pro pot eby vysv tlení zmín né problematiky posta í vý-e uvedené.

Jako dal-ího uvádím svého velmi oblíbeného reffiséra, animátora a výtvarníka pana Zde ka Smetanu, který podle mého názoru pový-il Ve erní ek na malé um lecké dílko (samoz ejm za výrazného p isp ní svých výtvarník). Tento autor, který do svého osobitého výtvarného a autorského projevu vloflil vlastní pojetí sv ta, v etn estetických a morálních hodnot, se ve stylizovaných pohádkách opravdu velice dob e vyzná. Nebudu psát o mnohství film , na nichfl se b hem své innosti podílel, a p eju p ímo k ve erní kové form sd lování v pohádkách zako en ných archetyp . Smetanovy postavy, které se pohybují v podivuhodném pohádkovém sv t (nap íklad sk ítci, d ti, malá arod jnice, í) jsou podle mého vnímání velmi osamoceni. Sami, nebo lépe asto ve dvou, e-í a rozmotávají pohádkové šuzlíkyõ p íb h v tiché lyrické krajin . Jako vzor pro d ti je zde zcela jist moflno ozna it samostatnost, by prost edím je zde ne vfldy p íjemn zabarvený sv t. Av-ak i s takovými v cmi by se m ly d ti pomalu seznamovat. Smetanovy pohádkové p íb hy jsou velmi krásné a poetické, i když pro mlad-í d ti moflná trochu stra-ídelné. Nejd leflit j-í je v-ak to, fle u í d ti citlivosti vnímání, estetice a navíc poskytuje ur íté morálnímu pou ení.

Problematika pohádek tených, i v audiovizuální podobě, je ve vztahu k Ve erní k m pro nás autory, ale hlavně pro cílovou skupinu dětí, velmi důležitá. To je sice všeobecně známo, nicméně si myslím, že tento fakt nesmíme nikdy ztratit ze zetele. Naučné pohádkové příběhy zde existují od pradávna a jsou nedílnou součástí výchovy dětí. Velké množství předchozích generací si předávalo různé poučné legendy, mýty a pohádky. Tyto příběhy se během staletí mění. Mění se i jejich forma avšak poučení z nich vzalá jsou neměnná. Archetyp morálního poučení je stejný od pradávna až do dnešních dob.

V dnešních dobách, kdy jsme zahlceni velkým množstvím pohádkových knih, animovaných filmů a hraných pohádek, je už těžké postehnout, k tomu vlastně pohádka slouží, nebo lépe řečeno na mnohých dílech psaných i audiovizuální tvorby to není vůbec vidno. Co mají pohádky za úkol? Poučovat, pobavit nebo dokonce léčit? V nejlepším a v nejdokonalším případě se všechny tyto faktory spojí a vznikne dílo, které bude léty prověřeno. Ale toto je ideální předklad vyskytující se v tšinou u pohádek, které jsou již léty i dokonce staletím prověřeny. Mám však neblahé tušení, že prostednictvím animovaného filmu se dnes vydávají za pohádky díla, které chtějí pouze a za každou cenu pouze pobavit. Dle mého názoru tvrdí to čto film, kteří zejména s nástupem 3D animace začali chrlit nesčetné množství v mnoha případech emočně a citově chudých špohádek, si vůbec neuvdomují postavu malého diváka, který není ještě zcela citově vyspělý. Uvařuji, jestli je tento trend opravdu diktován ekonomickými faktory, nebo už autoři a tvrdci nemají zájem prostednictvím svých děl něco předat. Neuvdomují si, že tvorba pro děti není pouze povoláním, ale především posláním. Jsem asi velmi kritická, ale díky tomuto fenoménu si uvdomuji obrovsky důležitou funkci našich Ve erní k pro nejmenšího diváka. Každý večer se na cca 10 minut objeví na obrazovce české televize pohádka, která v ideálním případě spojuje 3 nesmírně důležité faktory, kterými jsou poučení, zábava a šleba duše. Léčbou duše myslím zklidnění, pozitivní emoce, dobré naladění.

Dále se zamyslím nad archetypem v pohádkách:

Paní Marie-Luise von Frannz říká: *š Pohádky jsou nej ist-ím a nejjednodu-ím výrazem kolektivn nev domých psychických proces .² Je to možná složit napsané, ale je to úfelný zkrácený p íklad funk nosti t chto forem vypráv ní. Dále pí-e š Pohádky zobrazují archetypy v jejich nejjednodu-í, nejhutn j-í a nejp esn j-í podob . V tomto ístém tvaru nám archetypové obrazy poskytují nejlep-í návod k porozum ní proces m, které se odehrávají v kolektivní psyché. V mýtech, ságách nebo jiném komplikovan j-ím mytologickém materiálu jsou základní vzorce lidské psyché p ekryty dal-ím kulturním materiálem. V pohádkách je naproti tomu specifického, v domého, kulturního materiálu daleko mén , takže se v nich základní vzorce psyché zra í ast ji.³*

Tento citát, který na první pohled nem fle mít s pohádkami v bec nic společného, je velmi výstifný, zamyslíme-li se nad tím, co nám chce autorka vlastn sd lit. Vícemén nám ve velmi zjednodu-ené form ukazuje, fle pohádky fungují ve své archetypální ístot a téfl v ístých, v-em lidem vlastních, p íb zích, neohlíffeje se na kultury í vyznání. Takto o í-t ný p íb h by správn m l fungovat pro kafdého šnormálního lov ka,š který má alespo trochu vyvinuté morální hodnoty a imaginaci. Práv z d vodu vytvo ení podmínek k rozvinutí t chto dvou osobnostních faktor je nesmírn d leflit d ti jfl v raném v ku s pohádkami seznamovat.

Nebudu zde rozebírat jednotlivé archetypy hrdin , antihrdin í prost edí, ani vývojová stadia pohádky. Toto je jfl notoricky známo. Spí-e se zam ím na to, k emu jsou v-eobecn pohádky dobré. Pohádka je zpravidla rozd lena na nejzákladn j-í t í sv ty. První sv t je bu subjektivní, nebo vyprav šký pohled na formu **dobra**, které je zastoupeno postavou hrdiny í hrdin . S tímto hrdinou se má dít sflit a v novat svou pozornost jeho vesm s afl p ehnan kladnému chování í laskavému ponau ení v nev domosti. Druhý sv t je sv t **zla**. Zní to možná trochu d siv , ale p ítomnost zla nemusí být v pohádce zas afl tak -patná, pokud funguje jako prost edník k p íkladu (co je dobré a co zlé). Zde míváme postavu antihrdiny, u

---

² M-Louse von Frannz ó Psychologický výklad pohádek, nakladatelství Portál, s.r.o., Praha 1998, s. 167, p eklad s n meckého originálu ó Psychologische Märcheninterpretation.

³ Tamtéfl.

kterého musí dítě intenzivně cítit, ale s touto postavou není nic po řádku óšvřdy se chová, jak by neměl a je zlý. Tato vta je velmi dělefitá v uv dom ní malých dětí. Toto vnímání se má v pozdějším vku samozřejmě rozvinout. V těchto sv t se nám vyskytují magické, **kouzelné bytosti** i p edm ty. Tento sv t funguje jako zprostředkovatel pochopení nebo spíše propojení dvou předchozích sv t . Podle mého mínění dítě, když je malinké a nemá tolik zkušeností, bere tento sv t ist samozřejmě, protože například bez kouzelného me e by princ nesrazil drakovi hlavu, nebo by se hrdina nedostal daleko bez kouzelného dědeka. D tím tento aspekt kouzela v hlavě se p sobí jako logická spojnice vysvětlující to, ale loví ek, když se chce k němu dostat, musí pro to použít určitý prostředek (zde magickým) korespondovat s jeho cíly, nebo ho vytvořit i se jej naučit. Dítě si zde pomalu uv domí spojitost mezi dobrem a zlem. Tyto vty jsou ist má osobní úvaha.

Podle mého názoru se děti v pohádkách jen málo setkávají s tématem smrti, které je pro ně jistě velmi citlivé. Věchny pohádky, nebo alespo jejich valná většina (jak je posbírali z ústní tradice mnozí autoři) s tímto faktem velmi pracuje. Dnes však jako by se lidé velmi báli ukazovat dětem, nebo podle mého názoru spíše sobě, ale jsme věichni smrtelní. Děti pak mohou špatně chápat například tragédii v rodině a tento fakt na nich může zanechat i trvalé následky. Nemyslím si, ale přítomnost smrti je v pohádkách absolutně nezbytná óto věbec ne. Pokud by se ale našel autor, který citlivě bez zbytečného traumatizování dokáže dětem citlivě vysvětlit tento fakt, byl by to jistě velký přínos pro dětskou psychiku.

Nebudu tuto kapitolu končit tématem smrti, když vlastně píšu o pohádkách. Chtěla jsem pouze poukázat na to, ale jestli chce lov k tvořit pro děti, musí se s tímto sv ttem pohádek, aby mohl dětem ó pro ně přínosně a samozřejmě příjemně otevřít své barevné pouění.

2.3.4. Tení pohádek a Ve erní ek

Pohádky, jak jsem se již mnohokrát zmínila, jsou jedním z nejdůležitějších faktorů pro sobičích na dětskou psychiku. Děti pohádky prostě a jednoduše potěbují. Právě problematika tených pohádek se správným vývojem dětské psychiky silně koresponduje. V tomto případě by však měl svít animovaného filmu, čímfl samozřejmě myslím i ve erní ek, trochu ustoupit do pozadí. Televize, která dětem poskytuje mnoho podobně pobavení a jistě i k jejich duševnímu rozvoji, nemůže však nikdy nahradit funkci citovou (z hlediska působení rodiny). Malé děti velmi potěbuje toucí maminky, tatínky a prarodiče s jejich osobitým projevem. Každý rodič, pokud je to jen trochu možné, by měl svému dítěti vnovat alespoň dvacet minut před spaním, které by měl strávit právě tením pohádek. Pro děti jsou tyto okamžiky nepředstavitelně intimní a cítí se v nich bezpečně, přímo tehdy pocítí új lásku svého rodiče. Jsou to chvíle, kdy celá pozornost nejbližší je zaměřena přímo na ně. Z tohoto důvodu nelze roli rodičů a prarodičů pochopitelně nikdy nahradit.

Dětem by se rozhodně neměly říst realistické povídky, i kdyby chtěl rodič mít ze svého potomka nepředstavitelného intelektuála. Děti zkrátka tuto formu projevu nejsou ještě schopny vnímat z pohledu zkušených lidí. Tato forma literatury proto nedává dětem prostor k rozvoji imaginace, estetického citu a je pro ně velmi náročná. Naproti tomu pohádky jsou ideální formou literatury. Děti potěbují krále, princezny, rytíře, draky a kouzelné bytosti. Děti se dokáží v tomto světě bytostí, který zatím šel jednou jeden, velmi dobře pohybovat a výborně rozeznávat jednoduché, nezákladní hodnoty lidskosti. S těmito hodnotami se již v životě dříve setkaly a pohádkové postavy jsou tak spojnicí mezi fikcí a reálnou představou. Právě tenou formou dokážeme v představách dítěte zlidovat zvířata, ovlivovat věci, nacházet zvláštní světy, ale pokud vzpomeneme například na Erbenovy pohádky, pak také tvrdit tla a stínat hlavy. Tyto poněkud drsné příběhy však děti nevnímají při teném projevu negativně a uflvbec jim to nepřipadá morbidní, o neví totiž, co toto slovo znamená. Takové příběhy jsou pro ně důležité k rozpoznání dobra a zla.

tená pohádka je zachycena pouze jedním smyslem, a to sluchem. Dítě tak může velmi rozvíjet svojí představitivost, fantazii, logiku návaznosti, a také se u něj rozvíjí auditivní paměť. Po nějaké době je schopno si zapamatovat celé děje pohádek, a dokonce je rodičem kontinuálně převyprávět. Tato forma projevu nutí dítětského posluchače si včerno představit a vypořádat se s tím sám ve vlastní mysli.

Uv domuji si také, že jifl správný výběr knífk je p et fklá záleflitost. V dnešní době, kdy knihkupectví nabízí plně regály přebarvených knífk pro děti, které nemají ani kvalitní děj, je asi velmi těžké nalézt mezi knihami právě ty kvalitní. Myslím si však, že kdyby se rodiče vrátili domů a našli nějakou dětskou, vlastní zkušeností prověnou knífk, s několika ilustracemi například od pana Trnky nebo Lady, udělají určitě lépe, než pokud draze koupí kdejaký ilustrovaný kýč, nejlépe špatnou napodobeninou Walta Disneyeho. Dítě si kvůli množství obrázků nerozvíjí vůbec fantazii a ježt si není pohled na krásu světa. Neřkám že všechny nakladatelství jsou špatné, ale těch opravdu kvalitních je pomálu a bez doporučení přátel, kteří mají jifl zkušenosti s dobrou literaturou pro děti, by musel rodič všechny pohádky v knihkupectví přečíst, aby zjistil, která je vhodná pro jeho potomka.

Zmínila jsem se, že pokud Ve erní ek by měl před formou tených pohádek ustoupit do pozadí, ale úplně v pozadí ho samozřejmě nenecháme. Rodiče sice musí vědět, že Ve erní ek nikdy nenahradí tenou pohádku, ale na druhou stranu je schopen před tením pohádek dítěti příjemně naladit a zklidnit je na jejich cestě do postýlky, kde potom může následovat tená pohádka. I jemné výtvarno vaších eských Ve erní k může podpořit pozdější imaginaci dítěte i tení na dodrou noc. Ve erní ek je podle mého názoru vytvořen tak, aby dítě nezahltl, ale podpořil jejich vizuální fantazii a přispěl k pochopení kontinuity příběhu a v neposlední řadě, jak jsem jifl zmínila, dítě zklidnil. Je to takové malé podhoubí, které může dítětem nenásilně pomoci k rozvoji imaginace i tení pohádek.

2.3.5. Dospělí d tmi

K této kapitole mne inspiroval láněk se jménem šJak se stát menším a je-t menším⁴ autorky Nadi Klevisové v Hospodá ských novinách. Tento láněk za íná slovy šš *Skoro v-echo jsme ufl vid li a zaffiliō íká pes* ^Tpagetka z ve erní ku.⁴ A mne to natolik zaujalo, fle jsem tomuto faktu v novala kapitolu ve své bakalá ské práci.

Být dospělým je obrovský náro né šemeslo,ō které prov í pouze as a nabité zku-enosti. Ten, kdo si dnes chce hrát na opravdu dospělého, je vlastn stále nev domky d tský svým p ístupem. Myslím si, fle opravdu dospělý lov k neztratil za v-echny roky a útrapy ze svého d tského já v du-i ani kapku. A v dom toto sv týlko v sob udržluje. Pokud chce rodi vychovávat své potomky opravdu pozitivn , musí ke svým výchovným metodám p idat také vnit ní d tskou hravost a být p ístupný d tské fantazii.

V tomto lánku paní Klevisová také uvádí: š *eská televize práv zve ejnila pr zkum, ze kterého vyplývá, fle p taosmdesát procent z víc nefl dvou a p l tisíce dospělých respondent se dívá na ve erní ek. Dívají se z vnit ní pot eby, sami, bez d tí. Jen t i procenta se nedívají v bec, zbylí sedí p ed televizí s d tmi.*⁵

Pro se stále lidé vrací k ve erní k m, pro stále dokola koukají na v n omílané pohádky o Rákosní kovi, nebo Krakono-ovi. Ur it je jifl mnohokrát ve svém flivot shlédli. Tak pro to v t-ina lidí nep epne na jiné po ady? Slovo infantilnost p edem vylouji z této kapitoly ó toto slovo zde nemá co pohledávat. Myslím si, fle lidé hledají stále n co konstantního, n co, co jim p ipomíná domov jifl od d tství ó stejn jako Tatranky. Mofná se jen melancholicky vracejí do d tství. Paní Na a Klevisisová cituje: šš *Kdyfl jsem zrovna u televize, na ve erní ek se rád podívám,ō prozrazuje ochotn docent filozofické fakulty, klinický psycholog Ji í* ^Tpek. š *Naposledy jsem se díval zrovna v era ve er. Te jde moc p kný seriál, o vlá cích,ō libuje si. Podle n j není v bec divné, fle dospělí tak ochotn unikají do sv ta p íb h pro nejmen-í. š *Nejsem fádny -karohlíd,ō zd raz uje, š ale p iznejme**

⁴ Jak se stát menším a je-t menším, <http://hn.ihned.cz/c1-16838520-jak-se-stat-mensim-a-jeste-mensim>

⁵ Tamtéfl.

si, fle sv t je dnes po ádn tvrdý a nep ehledný. Lidé cht jí vypnout, a tak se aspo na chvíli no í do sv ta, kde je v-echo p ehledné a pozitivní.õ I svým pacient m prý docent Tpek radí, a se dívají a tou si pohádky, protofle je v nich spousta moudra a p kn srovnaný pohled na sv t.

š Kdyfl jsou lidé zakotveni v realit a neutíkají jen do sv ta iluzí, je vfdycky dobré, kdyfl si pohled na sv t navíc trochu zkrá-lí pohádkou. A musí se k tomu um t p iznat,õ zd raz uje.

Zde u tohoto vzd laného pána se ukazuje, fle koukání na pohádky potaftmo na ve erní ky není v bec -kodlivou zálefitostí.õ⁶

Mám pocit fle velká ást šdosp lák õ se ráda nechává unést iluzorním sv tem pohádek pro d ti. Pam tí se astokrát i podv dom vrací do d tství k p íjemným v cem. Tomuto okamfiku je ve erní ek jednou nejzákladn j-ích upomínkou a pro nás v-echny spole nou ástí, která je v pam ti obsaflena. V dne-ní dob dosp lí lidé skoro v-ichni za svého d tství sedávali ve stejný as u v t-iny stejných seriál jako dne-ní d ti. A tak moflná z dávného zvyku nebo šmagickéhoõ kouzla se k televizním obrazovkám vrací i nyní. Moflná je to ta pravidelnost, nebo pouhé zah átí du-e jefl dosp lého diváka usazuje stále k obrazovce. eské ve erní ky jsou laskavé, neagresivní a hluboce lidské. Jsou zam eny jak na smích, tak na poctivost a jsou plné n hy. Ani se nemusím nad tímto p íli- zamý-let ó to nikdo z nás. Je jasné, fle v opravdovém sv t je t chto faktor dost pomálu ó pro ? Na to si musí odpov d t sami dosp lí. Podle mého mín ní je tomu tak proto, fle lidé na tyto faktory prost jenom zapomn li, a tak se k sob nechovají dostate n dob e. Traumatizovaní po celém dnu p icházejí dom a sedají k ve erní ku, který je aspo na chvílku vrátí do krásného a bezstarostného sv ta d tí. Nemohu si pomoct a budu op t citovat Paní Klevisovou: *š Má pravdu francouzská spisovatelka Sylvie Germainová, kdyfl tvrdí, fle v dosp losti postupn ztrácíme schopnost flasnout nad sv tem, která tak neodlu n pat í k d tství? Jak se zbavit p edsudk , návyk a traumat, která nám zabra ují znovu a znovu v sob objevovat dít ? Moflná i takhle, návratem k tomu, nad ím jsme kdysi flasli kařldodenn .õ⁷*

---

⁶ Tamtéfl.

⁷ Tamtéfl.

Tento pravdivý odstavek mě ufl od tohoto lánku posunuje úpln ěn kam jinam a to k lidem, kte ř jsou vlastn ě stále z v t-í ásti d tmi, a t ě mi jsou p řím o auto i animovaných pohádek. Jsou opravdu stále d tmi? Já sama jifl ze své malé zku- ěnosti s to ěním krátkometrářní ěho bakalá řského filmu (cca sedmiminutového) vím, co to je za eholí, doslova řpipla kuř. Vymy- ělení scěná ě i storyboardu dá opravdu zabrat, a to nemluví m o výrob ě zvuku, kulis, p řprav y výtvarna a následn ě p l roku to ění. Pro se na tuto d ěnu jednodu- ě řnevyfláknout?ř Já jsem to ufl po ro ěním vztekání a nadávání pochopila ř je to prá v ě láskou k těmatu, láskou k pohybu, kterěmu dáváte velké mnořství svého řasu pro pár vte in. Prá v ě tyto vte iny si pozd ěji s d tským výrazem stále dokola p ěhráváte a máte z nich nepopsatelnou radost ř samoz ějm kdyfl se povedou. V opa ěném p řípád ě nevíte, jestli nemáte rovnou spáchat sebevrařdu. Jakýkoliv autor animovaných pohádek um ěí to, co jiný řlov k nedokářfe ř on totifl um ěí opravdická kouzla. Dokářfe oflivovat neflivě, vkládat do n ě j du- ě a zasad ět jej do prost ědí. Takový řlov k dokářfe úpln ě v- ě, co si lidská mysl v bec dokářfe p ědstavit. Sv t autor ě animovaněho filmu je samoz ějm řpln roz ilování, velké d ěiny a řasové t ěsn ě, ale na druhé stran ě p ěevařfuje ta radost z p ř ěbu, z pohybu. Ov řila jsem si, řfe tito lidé (doutám řfe m ě odpust ě) jsou podivn ě schizofrenní, prá v ě jako d ěti, a to a ř jsou mlad ě ě ufl v pokro ělěm v ku. Stále se s p ř ěností dokářfi zam ěit na tit řnou chybu, klidn ě vám za n ě vynadat, ale hned potě se usm ějí a s milou tvá ří vám pov ě ř Ale vypadá to dob ě nemyslí-řř Já osobn ě takověto lidi s láskou nazývám řřAnimáciřř. Sama doutám a řním o tom, řfe jednoho dne budu moci se k t ěmto dāmám a p ān ěm p řipojit.

2.3.6. D ět ě a televize

V poslední řást ě mě bakalá řské práce bych se cht ěla zabývat otázkou jak televize p ř sob ěí na d ěti, ale hlavn ě jak m řfe negativn ě deformovat jejich vn ěmání.

Z dostupných zdroj ś vyplývá, řfe ěské d ět ě tráv ě p ř ed obrazovkou v p ř ěm ru 25 hodin t ědn ě, cofl je v p ř ěm ru více nefl 3,5 hodiny denn ě. T ě ináctiletý řkolák p řy za sv ě j řlivot v televizi vid ěl ařfl 52 000 vrařd ě, znásiln ěn ě, ozbrojených loupeřfi a

p epadení. Tato ísla se mi zdají velmi alarmující. Je jisté, že tento neblahý jev hluboce zasahuje do p irozeného vývoje podv domí d tí.

Když zavzpomínám na své d tství, tak já sama jsem šlepla jsem nos na televizi, ů jak se ob as íká. Rodi e na m stále volali šsedni si dál nebo si zkaží- o i, ů ale já je neposlouchala a stále sed la blízko televizoru. D ti neposlechnou, jako malé totifl touflí být stále v centru d ní, být d jem p ímo obklopeni. Kazí si d ti o i? Na-e o i nez stávají p irozen nikdy nehybné, i když to tak t eba n kdy nevypadá, stále musí šohmatávat ů v-echny v ci v na-em okolí. Oko neustále zaost uje. Zorní ky se roz-í ují i zuflují v závislosti na dopadu sv tla. O i jednodu-e e eno stále flují. Jak na n ve sv tle tohoto faktu p sobí nep irozený vliv televize? P i sledování televize tyto pochody jakoby strnou- znehybní. Celá na-e osoba jako by strne. To jist p iná-í mnoho nedbalých ú ink na lidské a zejména d tské o i. Hor-í se mi zdá ale fakt, že práv ona celková pasivita má na vývoj dít te podle mého názoru neblahý vliv. Jako by dít v dob sledování televize zastavilo své p irozené projevy. Televize zp sobuje podv domé vy azení aktivity diváka. D ti, které s televzí ufl od ranného d tství vyr stají (nap . kv li nedostatku asu svých rodi i nízkému po tu kamarád), nerozvíjí v bec svou osobní fantazii a stále se snaží p ebírat z televizních po ad tzv. pravdy, což jsou pouze subjektivní nápady cizích lidí. Ony sami nemají na tomto vlastní podíl.

Mám také dojem, že stále mén mladých lidí (a zejména d tí), te. Za velmi úsm vnou pak považuji my-lenku, že z televize dostáváme v-echny informace, a tudífl nám televize vlastn -et í as, který bychom jinak strávili tením. My jsme v-ak dosp lí lidé a jifl jsme si mezi knihou a televzí vybrali. Ale co d ti? tou v bec dneska? Podle mého mín ní asi v t-í ást stále kouká na filmy i hraje hry. V ím ale, že stále je-t existuje mnoho d tí, které se rády nechávají unést svou vlastní imaginací, jenfl jim knihy poskytují. Mnoha d tem, které etli knihu pozd ji zfilmovanou, se vlastn film ani moc nelíbil, protože si v-e p edstavovali jinak.

Jestliže dít nerozvíjí svou vlastní fantazii a pouze slep p íjímá to, co vid lo v televzí (jelikofl z ní se dozv d lo, že toto je jediné správné e-ení), m že mít v dosp lém v ku váfné potífl s kreativním my-lením. Jako šdosp láci ů erpáme hlavn ze zku-eností svého d tského flivota ó a ten sídlí v na-em podv domí.

Dítě, který jsou zvyklé pouze na pohádky z televize, často vyprávěná forma nudí s odvodněným šnečkováním si to představit nebo šnic nevidím. Pomalu tak ztrácí schopnost vytvářet vnitřní obrazy a představy, což se s nimi táhne až do dospělosti. To je jistě velmi ochuzuje a v budoucím životě jsou pak odkázáni pouze na ztvárněné představy jiných. Já jako studentka multimediálních komunikací bych měla sice tleskat, ale to, co cítím, není právním naděním. V ohromném množství obrazů témat jistě nedokáží lidé nalézt pravou kvalitu. Obrazy televize jsou příliš ucelené a uzavřené, než aby mohly podnět dít svou fantazii. Jen málo lidí pracuje například s výtvarnou zkratkou, která fantazii podněcuje. Jednou z mála těchto výjimek je právě Veronika. Informace v televizi jsou také často příliš rychlé na to, aby si dítě mohlo utvořit k danému tématu svůj vlastní postoj. Dítě pomalu opouští vývojová stadia empatie, hlubokého citového prožívání, a vlivá se do pocit druhých. Od iznuté od skutečnosti má pak problémy s emocionálním neočekávaných skutečností.

Nejenom vývoj psychiky strádá, ale samozřejmě v době, kdy dítě roste a formuje se mu postava, vysedávání u televize působí negativně i na tuto stránku jeho vývoje. Dítě trpí nadváhou, křivými zády atd. Všechny tyto lesné problémy pak budou dítěti v pozdějším věku komplikovat život.

Dále zde jistě nebudu nadměrně sledování televize odsuzovat. Je přece svobodnou volbou každého jednotlivce, jestli s ní chce flitřit či ne. Pouze je mi líto, že mnozí rodiče si tato fakta neuvedomují a místo své pozornosti vnují dítěti ovládat. Ten je pak často pouze křivým klíčem k jejich budoucímu vývoji, nebo jinak řečeno nejvíce zlodějem fantazie, jakého si vůbec dovedu představit.

3. Závěr

Téma, jež jsem si pro svou bakalářskou práci vybrala, zasahuje velice složitou a obsáhlou problematiku napříč několika vnitřními obory. Vím proto, že se k němu budu moci v pozdějších letech vrátit a vnovat se mu v takovém rozsahu, jaký by si význam a složitost tohoto tématu zasloužili. Tato práce přináší mnoho otázek, které by sami o sobě vydaly na několik obsáhlých prací. Nicméně v žádném případě nelituji, že jsem si zvolila právě toto téma. Pomoc s utvářením dětské psychiky je velmi důležitá, protože jak vychováme děti, jaké bude jejich citová a estetická vnímání, takový bude i svět jejich budoucnosti. Lidé by měli ufl od útlého dětství vnímat kolem sebe krásu a estetiku, protože v budoucnu ufl automaticky nesáhnou po laciném kýči.

Cílem této práce bylo provést analýzu toho, jak se dělá ve seriálové tvorbě práce s dětskou psychikou dětí. A koliv jsem si rozhodně nekladla tak smělý cíl, jakým by byla co nejpodrobnější analýza této problematiky (která by o jak jifi jsem zmínila o sama o sobě vydala na obsáhlou odbornou publikaci), myslím, že jako stručný úvod do celé problematiky, včetně závěru z jednotlivých probíraných oblastí, může tato práce posloužit jako pomůcka pro všechny filmaře i autory, kteří se chtějí vydat na pole animované tvorby pro nejmenší diváky. Byla bych proto ráda, kdyby tato práce přispěla alespoň malou částí k tomu, aby si i ostatní studenti multimedií uvdomili pro koho chtějí tvořit, dokázali hlouběji pochopit psychologický profil diváka a nenechávali tak své vlastní autorské libovůli.

4. Poufítě prameny a literatura

ULSVER, Stanislav. Animace a doba- sborník z text z asopisu film a doba 1955-2000. 1. vyd. Praha: Sdružení p átel odborného filmového tisku, 2004,398 s.IISSN 0015-1068

K^{TM}AJTOVÁ, Marie. Velký p íb h ve erní ku. 1. vyd.,Praha 2005: Albatros, ISBN 13-865-005

DYTRTOVÁ, Kate ina. Celostní vnímání-tvar, zvuk, barva a gesto 1. vyd 2001 ISBN

URC R., Animovaný film, 2 vyd. Osveta n.p., Publishing 1984, ISNB 70-015-84

LANIADOOVÁ Monica, HORNEOVÁ Ann, Psychoterapie d tí a dospívajících-psychoanalytický p ístup, 1 vyd. ,Praha 2005: Triton, ISBN 80-7254-568-X

^{TM}YCKOVÁ Jaroslava, Základy alterterapie,1 vyd., Praha 2002: Portál: ISBN 80-7178-616-0

http://instinkt.tyden.cz/rubriky/osud/vecernicek-drive-nez-vam-klesnou-vicka_24944.html

<http://www.oslavyprahy.cz/program-akci/prazsky-vecernicek>

<http://www.rodina.cz/clanek3397.htm>

<http://www.portal.cz/casopisy/info/ukazky/-mne-je-to-jedno/41296/>

http://hn.ihned.cz/c3-16838520-500000_d-jak-se-stat-mensim-a-jeste-mensim

<http://pohadkyprodeti.diafilm.cz/bylo-nebylo/pohadky-a-veda/>

<http://psychologie.doktorka.cz/pohadky-nasi-dusi-vyvojove/>

http://www.ceskatelevize.cz/program/vecernicek/jaksedela_vypraveci.html

http://www.ceskatelevize.cz/program/vecernicek/jaksedela_tvurci.html

<http://www.ceskatelevize.cz/program/vecernicek/historie.html>

<http://www.spisovatele.cz/milos-macourek>

<http://www.knihovnicka.net/autor/16-ctvrtek-vaclav/zivotopis-biografie/>